مجله علمی — پژوهشی مهندسی عمران مدرس دوره ۲۴، شماره ۳، سال ۱۴۰۳ صفحات ۸۵ تا ۱۰۲

امکانسنجی استفاده از روکش بتنی در دیوار برشی فولادی نیمه مقید در لبهها

سينا مؤمني'، نويد سياه پلو'، عليرضا جهان پور"

۱- کارشناس ارشد مهندسی سازه، گروه مهندسی عمران، مؤسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان.
 ۲- استادیار گروه مهندسی عمران، مؤسسه آموزش عالی جهاد دانشگاهی خوزستان، ایران.
 ۳- استادیار گروه مهندسی عمران، دانشکده مهندسی عمران و معماری، دانشگاه ملایر، ملایر، ایران.

Email: a.jahanpour@gmail.com

تاريخ دريافت: [١٤٠٢/٠٦/١١] تاريخ پذيرش: [١٤٠٢/١٢/٠٩]

چکیدہ

در دیوار برشی فولادی برای پرهیز از غیرخطی شدن المان های مرزی ، طراحی بر مبنای ظرفیت انجام می شود که در نتیجه مقدار فولاد مصرفی در المان های مرزی افزایش چشمگیری دارد. برای کاهش فولاد المان مرزی، دیوار برشی نیمه مقید فولادی (SSSW) پیشنهاد و در مطالعات قبل کار آیی آن اثبات شده است. به علاوه به نظر رسید استفاده از روکش بتنی روی ورق فولادی بتواند بهبود مقاومت و شکل پذیری سیستم (SSSW) به همراه داشته باشد. بدین منظور ابتدا یک ساختمان ۸ طبقه مجهز به SSSW طراحی و بحرانی ترین دهانه آن به مدل مرکب (SSCSW) به همراه داشته باشد. بدین منظور ابتدا یک ساختمان ۸ طبقه مجهز به SSSW طراحی و بحرانی ترین دهانه آن به مدل مرکب (SSCSW) به همراه داشته باشد. بدین منظور ابتدا یک ساختمان ۸ طبقه مجهز به SSSW طراحی و بحرانی ترین دهانه آن به منحنی چرخه ای، ظرفیت، انرژی تلف شده، توزیع تنش فون مایسز و آسیب فشاری بتن ارائه گردید. نتایج نشان داد که استفاده از روکش منحنی پرخه ای ظرفیت، انرژی تلف شده، توزیع تنش فون مایسز و آسیب فشاری بتن ارائه گردید. نتایج نشان داد که استفاده از روکش ترتیب /۲۷ و ۸۷٪ قابلیت اندو مقاومت نهایی را ۳۸٪ افزایش می دهد. از حیث انرژی تلف شده در دو حالت نزدیک و دور از گسل به ترتیب اسختی اولیه را ۲۰۵ برابر و مقاومت نهایی را ۳۵٪ افزایش می دهد. از حیث انرژی تلف شده در دو حالت نزدیک و دور از گسل به ترتیب ایر و ۲۷۰ و ملایت اندو انرژی افزایش یافت. برخلاف الگوی دور، بتن در الگوی نزدیک گسل در چرخه های ابتدایی خرد شده و ترتیب الگوی نزدیک گسل لازم است طراح توجه ویژه به المان های اصلی و بخشی از تیر حد فاصل ستون فرعی تا ستون اصلی (تداعی کننده تیر پیوند) داشته باشد.

واژگان کلیدی: دیوار برشی فولادی مرکب نیمه مقید در لبه ها، تنش فون مایسز، آسیب پلاستیسیته بتن، الگوی بار نزدیک گسل، منحنی چرخه ای.

۱- مقدمه

دیوار برشی به عنوان یک ستون طره بزرگ و مقاوم در برابر نیروهای لرزهای عمل می کند و یک عضو ضروری برای سازههای بتن مسلح بلند و یک عضو مناسب برای سازه های متوسط و کوتاه است [1]. این سیستم علاوه بر کنترل تغییر مکان جانبی سازه و مقابله با نیروی جانبی، سختی سازه را افزایش می دهد که در نتیجه آثار ثانویه مانند اثر P-Δ در سازه کاهش می یابد. دیوارهای برشی فولادی به عنوان سیستم های مؤثر و کارآمد برای مقابله با بارهای جانبی شناخته شده اند. در چند دهه گذشته اقبال زیادی برای توسعه استفاده از دیوارهای برشی فولادی به عنوان سیستم مقاوم در برابر بار جانبی در ساختمان ها ایجاد شده است [2]. در این سیستم از یک ورق فولادی نازک (معمولاً با تنش تسلیم پایین) استفاده می شود که با استفاده پیچ یا جوش به المان های مرزی (تیرها و ستونها) متصل میشوند. سازوکار رفتاری این سیستم شباهت زیادی به تیر ورق دارد به شکلی است که امکان توسعه مقاومت فرا کمانش در ورق جان وجود دارد. در این سیستم المانهای مرزی افقی و قائم به گونهای طراحی میشوند تا از ورود آن به محدوده غیرخطی جلوگیری شود. در نتیجه برای ستونهای اطراف دیوار مقاطع بزرگی توسط طراح در نظر گرفته میشود. این روند طراحی به تشکیل و توسعه میدان کشش در قطر دیوار و استفاده از ظرفیت يساكمانشي ورق فولادي كمك شاياني ميكند.

دیوار برشی مرکب⁽(CSW) نوعی از دیوار برشی است از ترکیب ۲ یا چند مصالح ساخته شده است. به طور نمونه این دیوار میتواند از ترکیب بتن و فولاد و یا صفحات پلیمری شیشه^۲(GFRP) با ورق فولادی ساخته شود. دیوارهای برشی مرکب بتنی فولادی خود به دو دسته تقسیم میشوند. در نوع اول دیوار برشی با هسته بتنی و ظاهر آن پوشیده از ورق فولادی و نوع دوم آن که پرکاربردتر است دیوار برشی با هسته فولادی و ظاهری پوشیده از بتن. استفاده از پوشش بتن

فولادی در برابر حریق است. تحقیقات گستردهای روی دیوارهای برشی فولادی مرکب تمام مقید انجام شده است اما در زمینه دیوار برشی فولادی مرکب نیمه مقید در لبه ها مطالعهای انجام نشده است. برای نمونه مونسی و همکاران در سال ۲۰۲۳ رفتار BRSPSWs^۳ها را مورد بررسی قرار دادند این مدلها تحت بارگذاریهای چرخهای قرار گرفتند. مدلها. شامل چهار نمونه آزمایشگاهی شامل نمونه بدون پانل بتنی، نمونه با پانل بتنی و عرض شکاف برابر با صفر (مستقیماً به صفحه فولادی متصل می شود) و نمونهها با عرض شکاف ۲۰ و ٤٠ میلیمتر بودند. نتایج نشان داد، نمونه بدون پانل بتنی به دلیل کمانش موضعی و کمانش جانبی کمترین ظرفیت اتلاف انرژی را داشت در مقابل، نمونه های با عرض شکاف ۲۰ و ٤٠ میلی متر شش برابر بیشتر ظرفیت اتلاف انرژی نشان دادند. همچنین ظرفیت برشی نمونههای با پانلهای بتنی نزدیک به ۵۰٪ افزایش یافته بود [3]. همچنین قلهکی و همکاران در سال ۲۰۲۰، ۱۲ قاب فولادی ۷، ۱۵ و ۳۰ طبقه و همچنین ٥ و ۷ دهانه مجهز به دیوار برشی صفحه فولادی (SPSW) را مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان داد که طیف ظرفیت جابهجایی به دست آمده با استفاده از روش های انرژی سازگاری خوبی با یکدیگر داشتند. در نتیجه مشخص شد که در مقایسه با طیف ظرفیت جابه جایی که مرکز جرم سقف به عنوان نقطه هدف در نظر گرفته شده بود، هماهنگی قابل قبولی بین طیف ظرفیت جابهجایی با نقطه هدف در حالت اول و طیف ظرفیت جابهجایی بدست آمده، وجود داشت [4]. یانو همکاران نیز در سال ۲۰۱۸ نوعی از دیوارهای برشی مرکب دوتایی³(DSC) با ستونهای مرزی پیشنهاد داده بودند تا راه حلهایی برای بهبود شکل پذیری ساختمانهای مرتفع ایجاد شود. در این دیوار برشی DSC از گل میخهایی سر پوشیده برای دستیابی به عملکرد مرکب بین صفحه ظاهر فولادی و هسته بتنی استفاده شده بود. نتایج آزمایش نشان داد که استفاده از گلمیخهای قویتر در دیوارهای برشی DSC باعث بهبود ظرفيت تغيير شكل و بهبود ظرفيت اتلاف انرژى

³ buckling-restrained steel panel shear wall

⁴ Double skin composite

¹ Composite Shear Wall

² Glass fibre reinforced polymer

آنها شده است. همچنین افزایش نیروی محوری روی دیوارهای برشی DSC، باعث تغییر در ظرفیت اتلاف انرژی آنها نمیشود اما اندکی شکلپذیری آنها را کاهش میدهد [5]. وانگ و همکاران نیز در سال ۲۰۱۹ عملکرد لرزهای دیوارهای برشی ورق فولادی (SPSWs) و دیوارهای برشی مرکب بتنی مسلح با صفحه فولادی متناظر (SPCSWs) را به صورت تجربی بررسی کردند. نتایج آزمایش نشان داد که سختی جانبی، شکلپذیری و ظرفیت اتلاف انرژی در دیوارهای برشی مرکب کاملاً بهتر از SPSWs است. بزرگترین نقطه ضعف SPSWs موجدار اثر آکاردئون بود و برای از بین بردن این اثر باید اقدامات لازم انجام شود. با این حال، اثر آکاردئون برای ورق فولادی موجدار برای بهبود پیوند با بتن و اتلاف انرژی به عنوان یک میراگر، مفید بود [6].

نوع جدیدی از دیوار برشی وجود دارد که به آن دیوار برشی فولادی نیمه مقید (SSSW) گویند. در این دیوار که صفحه داخلی آن به جای ستونهای اصلی قاب به ستونهای ثانویه (فرعی) متصل است، به عنوان یک دیوار برشی فولادی جایگزین برای نوع تمام مقید (ورق در تمام طول دهانه) در نظر گرفته شده است [7]. در این نوع دیوار صفحه داخلی ديوار تمام دهانه را نمي پوشاند بلكه فاصله بين دو ستون فرعی که در داخل دهانه قرار دارند از مواد مختلف مثل ورق فولادی و یا بتن و یا ترکیب این دو پوشیده می شود. اتصال دو ستون فرعی به وسیله جوش به دو تیر اصلی در بالا و پايين دهانه انجام مي شود (معمولاً اتصال مفصل) و فاصله بین دو ستون فرعی با ستونهای اصلی (المانهای مرزی) فضای خالی است که به نوعی تداعی کننده تیر پیوند است (شکل۱). مزیت چنین دیواری کاهش شماره مقطع ستون مجاور دیوار و افزایش ایمنی ستون از پلاستیک شدگی کامل و پرهيز از تشکيل سازوکار در طبقه است. اين در حالي است که در سیستم متداول (اتصال دیوار به ستون های قائم اصلی) علاوه بر آنکه مقطع ستون عددی بزرگ است، با ورود ستون

سازه ممکن است به مخاطره بیفتد [8].

Fig. 1.Schematic details of semi-supported shear wall

پژوهشگران تحقیقات زیادی را برای مدل کردن بتن با استفاده از مدلهای عددی پیشرفته آغاز کردهاند. یکی از این مدلها که بر اساس تئوری مکانیک محیطهای پیوسته است، مدل آسیبدیدگی برای رفتار بتن است [9]. تحقیقات گسترده به وضوح نشان میدهند که برای مدلسازی رفتار غیرخطی بتن، استفاده هم زمان از مدل آسیب و مدل پلاستیسیته بتن مؤثر ترند. مدل پلاستیسیته برای بتن میتواند با سخت شدن ایزو تروپیک توصیف شود، اگرچه آسیب بسیاری از موارد ایزو تروپیک نیست اما بیشتر از جهاتی قابل توجیه است [10]. در این مقاله نیز برای تعریف مشخصات آسیب بتن، از مدل آسیب پلاستیسیته استفاده شده است.

شاید بتوان بارگذاری چرخهای را از متداول ترین بارگذاریهای اعمال شده به یک عضو دانست. به شکل کلی ایجاد یک بار (اعم از جابهجایی یا نیرو) به شکل تناوبی یا در اصطلاح رفت و برگشتی در یک عضو، بارگذاری چرخهای نامیده میشود. مفهوم چرخهای (هیسترزیس) اصطلاحی که در ادبیات مهندسی عمران به ویژه در مهندسی زلزله به چشم میخورد و با اصطلاحاتی به ویژه پاسخ لرزهای مناسب، قابلیت جذب انرژی چرخهای، حلقههای چاق و یا لاغر، کاهش سختی و افت مقاومت در منحنی چرخهای شناخته میشود. منحنی بار-تغییر شکل تحت اثر بارگذاری رفت و برگشتی منحنی چرخه ای یا همان هیسترزیس نامیده می شود.

¹ Steel plate shear walls

² Steel plate concrete composite shear walls

³ Semi-Support Steel Shear Wall

سعى مىشود ساختمانها سبكتر ساخته شوند، استفاده از دیوارهای برشی SSCSW نسبت به نوع بتنی CSW[®] می تواند در سبكسازي سازه مؤثر باشد. همچنين ظرفيت باربري نهایی، سختی اولیه و اتلاف انرژی از جمله متغیرهای مهم در دیوار برشی میباشند که در این نوع دیوار بررسی شدند. همچنین استفاده از دیوار برشیSSCSW می تواند منجر به عملکرد بهتر کلی سازه در هنگام اعمال بار های جانبی شود. در این مقاله با بررسی رفتار غیرخطی مدلSSCSW و مقایسه با نمونه SSSW ساخته شده در این مقاله، متغیرهای ظرفیت باربری، سختی اولیه، شکل پذیری، اتلاف انرژی تجمعی، تنش فون مایسز[°] و آسیب فشاری بتن دیوار، در این نوع مورد بررسی قرار می گیرد. شایان ذکر است که تاکنون آزمایش های عددی و تجربی بر روی این نوع دیوار نیمهمقید انجام نشده است. استفاده از بتن و فولاد در کنار هم به همراه آرماتوربندی مناسب، در ارتقاء رفتار لرزه ای با جلوگیری از کمانشهای جزئی و کلی مؤثر است. بنابراین ایده تبدیل دیوار برشی فولادی نیمه مقید به فولادی مرکب SSCSW برای اولین بار در این مقاله مطرح شده است. همچنین بررسی رفتار غیرخطی این نوع از دیوار در برابر بارگذاری چرخه ای دور و نزدیک گسل به کمک شبیه سازی در نرم افزار ABAQUS انجام شده است. همچنین شکل (۲) روند نما مطالعه حاضر را نشان میدهد:

شکل.۲. روند نما مطالعه حاضر

3 Concrete Shear Wall4 Total Energy Dissipation

امکانسنجی استفاده از روکش بتنی در ...

مسیرهای گذشته که در افت ظرفیت آن نقش داشته را به یاد می آورند. بنابراین کار آیی لرزهای مؤلفه های سازه ای به تاریخچه های خسارتی که در گذشته آن را پشت سرگذاشته است، وابسته است [11]. داده های ثبت شده از زمین لرزه های اخیر نشان می دهد که زلزله های حوزه نزدیک دارای ویژگی های متفاوتی نسبت به زلزله های حوزه دور هستند. در مجموع بیشتر این ویژگی ها، در اثر پدیده مهم جهت پذیری پیشرونده در زلزله های حوزه نزدیک است [12]. در این مقاله نیز دیوار برشی نمونه SSSW و' SSCS تحت دو پر توکل بارگذاری حوزه دور و نزدیک گسل قرار می گیرند و نتایج با یکدیگر مقایسه می شوند.

این مقاله به کاربرد و استفاده دیوار برشی نیمه مقید فولادی مرکب در سازههای اسکلت فلزی می پردازد که در آن رفتار غیرخطی دیوار برشی فولادی مرکب نیمه مقید در لبه ها به صورت عددی تحت بارگذاری چرخهای ً با استفاده از نرمافزار ABAQUS [13] مورد تحليل قرار می گيرد. در اين مقاله ابتدا مدل اول SSSW از مطالعه جهان پور و همکاران [14] درستی آزمایی شد تا اطمینان حاصل شود فرایند مدلسازی غیرخطی در نرمافزار ABAQUS صحیح است. در ادامه یک سازه سه بعدی ۸ طبقه مجهز به دیوار برشی فولادی نيمه مقيد مدلسازي و طراحي شده است. براي مدلسازي ورق دیوار از ایده مهاربند معادل استفاده شد. در نهایت بحرانی ترین دهانه (بزرگ ترین مقطع مورد نیاز برای ورق فولادی و المان های مرزی) انتخاب و به عنوان مدل SSSW در ABAQUS مدل سازی شد. همین مدل بر اساس ضوابط طراحی دیوار برشی مرکب-AISC341 16[15]، به یک سیستم SSCSW تبدیل شد. در انتها مدل SSCSW در برابر پروتکل بارگذاری دور و نزدیک گسل قرار گرفته و نمودار چرخهای SSSW و SSCSW با هم مقايسه شده است. مهمترين مسئله که باعث شد به این نوع دیوار برشی پرداخته شود متغیرهایی مانند شکل پذیری، ظرفیت و مقاومت بهتر دیوار SSCSW در مقایسه با دیوارهای برشی قبلی است. همچنین ازآنجایی که

⁵ Von Mises Stress

¹ Semi-Supported Steel Composite Shear Wall

² Cyclic Loading

ساختمان ۸ طبقه فولادی دارای ساختار قاب خمشی ویژه و مهاربندهای همگرا ویژه (ایده استفاده از مهاربند همگرای معادل برای تعیین ضخامت اولیه ورق) در ETABS طراحی شد. سازه مذکور به صورت سه بعدی بوده و ارتفاع هر طبقه ۲/۲ متر، طول دهانه ها ۵ متر، تعداد دهانه ها در جهت x و y به ترتیب ۳ و ۵ است. تولید مدل و بارگذاری و کنترلهای طراحی این سازه منطبق با استاندارد ۲۸۰۰ ویرایش چهارم [18] و مبحث دهم مقررات ملى ساختمان [19] است ازآنجایی که در استاندارد ۲۸۰۰ ضریب رفتار برای دیوار برشی فولادی (اعم از تمام مقید یا نیمه مقید) تعریف نشده است، ضریب رفتار سیستم SSSW، به کمک مقدار پیشنهادی برای دیوار برشی فولادی ارائه شده در ASCE [20] انتخاب شد. در ادامه با توجه به نسبت تنشهای به دست آمده بحرانی ترین طبقه مهاربندی برای تبدیل مهاربندها به ضخامت ورق دیوار برشی انتخاب شد. همچنین به اینکه در استانداردها و آیین نامه ها رابطه ای تبدیل سطح مقطع مهاربند معادل به ضخامت ورق سیستم SSSW وجود ندارد، در این مقاله رابطه ارائه شده در AISC341-16 (رابطه ۱) استفاده شد. نویسندگان مقاله به این موضوع واقف هستند که در رابطه مندرج در آیین نامه از فرض تسلیم برشی ورق فولادی استفاده شده که وقوع چنین سازوکاری چندان محتمل نیست.

 $t_{w} = \frac{2A\Omega_{s}\sin\theta}{l\sin2\alpha}$

در رابطه ۱، α زاویه بین شیب میدان کشش با ستون که تقریباً برابر ٤٠ درجه در نظر گرفته شد. Ω ضریب اضافه مقاومت که برای دیوارهای برشی فولادی طبق 16-AISC برابر با ۲۰۱ معرفی شده است که از همین مقدار در طراحی استفاده شد. 1 فاصله مرکز به مرکز دو ستون فرعی ۳۰۰۰ میلی متر شد. 1 فاصله مرکز به مرکز دو ستون فرعی ۴۰۰۰ میلی متر دهانه بحرانی محاسبه شد. همچنین θ زاویه بین مهاربند و ستون در سازه مهاربندی معادل که ۲۹ ستی مهاربند و مانی میر ۱۹ میلی متر دو استون فرعی ۲۰۰۰ میلی متر دهانه بحرانی محاسبه شد. همچنین θ زاویه بین مهاربند و است. در این معادل که ۲۰۰۳ میلی متر به دست آمد. دقت داریم که در -AISC میلی مالذکر، ۳ میلی متر به دست آمد. دقت داریم که در دیوار برشی فولادی مارک به اینکه دیوار

(1)

۲- مدلسازی ۲-1- جزئیات مدل SSSW

دیوار برشی فولادی مرکب نیمهمقید در لبهها (SSCSW) یک دیوار برشی جدید است هیچ مدل مبنایی برای این دیوار وجود ندارد. از طرفي با توجه به كم بودن ابعاد المانها مرزى فرعی دیوار نیمه مقید فولادی در مطالعات گذشته، امکان توسعه آن نمونهها به نمونه فولادي مركب وجود نداشت. در نتیجه ابتدا یک مدل مبنا برای این دیوار طراحی و سپس در نرمافزار ABAQUS در برابر بارگذاری چرخهای تحلیل شد. برای ساخت مدل مبنا، ابتدا اعضا مرزی فرعی و اصلی و ضخامت ورق فولادی دیوار، به کمک نرمافزار ETABS [16] به دست آمد، سپس ستونهای فرعی و کنترل ضخامت ورق دیوار با استفاده از نرمافزار جهان پور و محرمی [17] کنترل و نهایی شد. در ادامه و با استفاده از ضوابط آیین نامه AISC341-16 به دیوار برشی نیمه مقید فولادی مرکب تبدیل شد. در نهایت هم مدل فولادی و هم مدل مرکب در برابر بارگذاری چرخهای تحلیل شدند. نکته حائز اهمیت این است که با علم به اینکه در رفتار دیوار برشی نیمه مقید فولادی (SSSW) و تمام مقيد تمايز وجود دارد، اما به دليل فقدان ضوابط براي طراحي اين سيستم، المانهاي مرزى ديوار مطابق با ضوابط طراحی دیوار برشی تمام مقید مرکب در آییننامه AISC341-16 طراحی شدند. درنتیجه برای به دست آمدن مقاطع و هندسه مناسب برای اعضای مرزی بکار برده شده در این دیوار و به دست آمدن ضخامت مناسب ورق دیوار، ابتدا

برشی مورد بررسی در این مطالعه، نیمه مقید بوده و لزومی به رعایت ضوابط 16-AISC341 برای این سیستم نیست، پس از همان ۳ میلیمتر به عنوان ضخامت ورق فولادی در سیستم مرکب هم استفاده شد. شکل (۳) دهانه مهاربندی انتخابی در مدل ETABS برای تبدیل مهاربندها به ضخامت ورق فولادی دیوار را به صورت شماتیک نشان میدهد. در شکل (۲)، دیوار را به صورت شماتیک نشان میدهد. در شکل (۲)، تیرها با مقطع 2IPE300 ستونهای اصلی با مقطع 25×BOX300 ستون های فرعی با مقطع 10×BOX2500 و مهاربندها با مقطع 2UPN140 طراحی شدهاند. یادآور می شود فولاد کلیه اعضا (به جز ورق دیوار) ST37 و ورق دیوار از فولاد کم مقاومت ⁽(LYP) با مقاومت تسلیم ۱۸۰ مگا پاسکال

Fig. 3. The critical gap to convert the brace to the thickness of SSSW plate

از آنجا که ETABS قابلیت طراحی ستونهای فرعی و ورق فولادی سیستم SSSW را ندارد، بنابراین برای طراحی ستونهای فرعی، از نرمافزار جهانپور و محرمی استفاده میشود. این نرمافزار برای طراحی ستونهای فرعی و تعیین ظرفیت برشی سیستم SSSW توجه به ضخامت ورق دیوار است. در این نرم افزار که بر اساس فرمولبندی و راه حلهای ارائه شده در کتاب جهانپور و محرمی [21] طراحی شده است، طول آزاد ستون، عرض دیوار، ضخامت ورق فولادی دیوار، میزان لنگر واژگونی و ظرفیت برشی تخمینی دیوار به صورت تقریبی وارد میشود. سپس نوع اتصال ستونهای فرعی با تیرهای مرزی، نوع مقطع برای ستونهای فرعی، تنش

مقادیر B_c و B_t که مقادیر آن با توجه به راهنمای برنامه به جهت همگرایی در جواب نهایی مؤثرند، به عنوان ورودی به نرم افزار داده میشوند. مقطع ستونهای فرعی در ETABS معادل10×BOX 250 در نظر گرفته شده اند درحالی که در نرمافزار مذکور امکان تعریف مقطع جعبهای وجود ندارد، پس با معادل سازی مقطع جعبه به دوبل ناودانی، از 2UPN 260 به عنوان حدس اولیه استفاده شد. همچنین دو مقادیر ورودی شامل لنگر واژگونی و ظرفیت برشی تخمینی برای به دست آمدن ظرفیت برشی نهایی دیوار و کنترل ستون فرعی در قسمت ورودی نرمافزار تعریف شد. برای محاسبه لنگر واژگونی با توجه به استاندارد ۲۸۰۰ به نیروی برشی وارد شده به هر طبقه نیاز است. با توجه به اینکه طراحی سیستم SSSW مدنظر است، بنابراین سهم دهانهای که دیوار برشی در آن قرار دارد از نیروی جانبی در تراز طبقه به دست می آید. برای مدل طراحی شده این مقاله، ظرفیت برشی تخمینی (Vs) دهانه بحرانی ۲۲۳ کیلو نیوتن به دست آمد. در راهنمای نرمافزار به این مورد اشاره شده است که اگر پس از تحلیل و اجرای برنامه دو پارامتر Pc و Pt که به نوعی همگرایی برنامه را نشان می دهند، نزدیک به ۱ باشند و اختلاف این دو از عدد ۰/۰۰۵ بیشتر نشود، جواب نهایی صحیح و مدل همگراست. با توجه به دادههای جدول (۱) به نرمافزار، دو پارامتر P_c و P_t پس از تحلیل برای مدل به ترتیب ۱ و ۹۹۹۹، به دست آمدند، بدین ترتیب مدل با توجه با مقادیر ورودی همگراست و مقطع 10×80X BOX برای ستون های فرعی با توجه به ضخامت ۳ میلی متری ورق فولادی دیوار، مناسب است.

جدول. ۱. مشخصات ورودی به نرم افزار جهان پور و محرمی[17]

Specifications	Entrance
Column free length	290 cm
wall width	300 cm
The thicKNess of the wall steel plate	3 mm
The amount of overturning anchor	4795KN.m
The type of connection of sub-	Pinned
columns with border beams	
Cross-section type of sub-columns	2UPN 260
The yield stress of the wall steel plate	180 MP
Yield stress of sub-columns	240 MP
B _c	0.975
B _t	0.975

¹ Low Yeild Point

Downloaded from mcej.modares.ac.ir on 2024-09-24

مجله علمي – پژوهشي مهندسي عمران مدرس

Estimation of wall shear capacity 623 KN **Table. 1.** Input specifications to Jahanpour and Moharrami software [17]

۲-۲- جزئيات مدل SSCSW

با توسعه مطالعات پیرامون رفتارشناسی SSSW این به نظر آمد که می توان ورق فولادی را با بتن پوشاند و سیستم جدیدی را به وجود آورد که دیوار برشی نیمه مقید فولادی مرکب نامگذاری شد. به نظر رسید با استفاده از بتن، می توان علاوه برافزایش سختی جانبی و البته باربری جانبی، به توسعه کامل تر میدان کشش در ورق فولادی کمک کرد. مهم ترین مسئله که باعث شد به این نوع دیوار برشی پرداخته شود متغیرهایی مانند شکلپذیری، ظرفیت و مقاومت بهتر دیوار (SSCSW) در مقایسه با دیوارهای برشی قبلی است. همچنین از آنجایی که سعی می شود ساختمانها سبک تر ساخته شوند، استفاده از دیوارهای برشی (SSCSW) نسبت به نوع استفاده از دیوارهای برشی (SSCSW) نسبت به نوع

پس از طراحی دیوار برشی نیمه مقید فولادی در بخش ۲-۱. ورق دیوار از فولادی به فولادی مرکب تبدیل میشود، بدین صورت که دو طرف ورق فولادی بتن کار گذاشته می شود. تبدیل ورق فولادی به فولادی مرکب با استفاده از ضوابط طراحي ديوار برشي مركب AISC341-16 انجام شد. لازم به ذکر است آیین نامه ضوابطی برای تبدیل سیستم SSSW به فولادي مركب (SSCSW) وجود ندارد پس از ضوابط طراحي دیوار برشی فولادی مرکب تمام مقید تا جایی که بندهای آن برای طراحی این دیوار محدودیت ایجاد نکند، استفاده شده است. به طور نمونه تلاش شد تا ضابطه ستون قوی – تیر ضعیف باید مطابق ضوابط قابهای با دیوار برشی فولادی ارضا شود. اعضای مرزی قائم و افقی (به صورت فولادی یا با مقطع مرکب)، باید دارای نسبت پهنا به ضخامت با محدودیت برای تأمین شکل پذیری زیاد باشند. باید به این نکته λ_{hd} توجه داشت که مطابق بند**٦** AISC341-16 در طراحی دیوار برشی مرکب فاصله ای بین دیوار بتنی و اعضای مرزی وجود ندارد که این امر سختی کل سیستم را افزایش میدهد. در

نهایت شکل (٤) جزئیات سیستم SSCSW را نشان میدهد. پس از طراحی سیستم SSSW و تبدیل آن به سیستم SSCSW دو مدل در ABAQUS تولید و تحت پروتکل های بارگذاری مربوطه بررسی ارزیابی شدند.

Fig. 4. Section of semi-supported composite steel shear wall

۲-۳- روند تولید مدل FEM سیستم SSCSW

برای بررسی رفتار چرخهای سیستم SSCSW و اندرکنش بین اعضای قاب و ورق دیوار با پوشش بتن، یک مدل اجزاء محدود ساخته شد. مدل مذکور شامل یک دیوار مرکب نیمه مقید ۱ طبقه در داخل یک قاب ۱ دهانه است که ورق دیوار برشی به ستونها فرعی و دو تیر بالا و پایین و همچنین اتصال ستونهای اصلی به تیرها به صورت جوش در نظر گرفته شد. برای تعریف این اتصال در نرم افزار از قید Tie استفاده شد. همچنین برای اتصال دیوار بتنی به ورق فولادی، می توان گلمیخ مدل کرد اما در این صورت با توجه به هندسه پیچیده زمان تحلیل بسیار طولانی میشود، در نتیجه برای اتصال دیوار بتنی به ورق فولادی هم از قید Tie استفاده شد. البته مقايسه بين تحليل بارافزون مدل با تكنيك Tie و مدل دارای گلمیخ نشان داد اختلاف قابل توجهی بین نتایج قابل انتظار نیست. مطابق توضیحات بخش ۲-۱ برای ورق دیوار از فولاد کم مقاومت LYP180 و برای بقیه اعضا از فولاد ST37 استفاده شد. برای تحلیلهای دینامیکی برای بارگذاریهای چرخهای در نرمافزار ABAQUS میتوان از یکی از دو روش تحلیل دینامیکی اکسپلیسیت و ایمپلیسیت آ استفاده كرد. در تحليل اكسپليسيت سرعت حل بالاتر نسبت به روش ایمپلیسیت است. همچنین فضای ذخیرهسازی

² Dynamic Explicit Analysis3 Dynamic Implicit Analysis

کمتری در روش اکسپلیسیت نیاز است و همچنین در تحلیلهایی که تغییر شکلهای سازه در آن منجر به تغییرات بنیادی در استحکام ماده می شود استفاده از روش اکسپلیسیت بهتر است، بنابراین تحلیل تمام مدلها در این مطالعه با روش دینامیک اکسپلسیت شده است. شکل (٥-الف) مدل اجزاء محدود سیستم SSCSW و شکل (٥-ب) منحنی تنش-کرنش فولادها را نشان می دهد. لازم به یادآوری است در این مقاله برای فولاد و بتن مدل آسیب تعریف شده پس در تعریف منحنی تنش-کرنش، تنش و کرنش متناظر با ناحیه شکست تعریف شده است و نیازی به بخش خطی اولیه این نمودار نیست.

شكل٥. الف. مدل توسعه يافته SSCSW در ABAQUS

Fig. 5. A. Developed SSCSW model in ABAQUS

شكل٥. ب. منحنى تنش - كرنش فولاد ST37 و LYP 180 و

Fig. 5. B.Stress-strain curve of ST37 and LYP180 steel

برای آن که رفتار مدل اجزا محدود به مدل آزمایشگاهی و واقعی نزدیک باشد و همچنین مانند یک مدل واقعی زوال مقاومت چرخهای دیده شود، در نرمافزار برای مصالح مورداستفاده مدل آسیب تعریف میشود. برای تعریف مدل آسیب بتن در کشش و فشار در نرمافزار از مدل آسیب پلاستیسیته بتن '(CDP) استفاده شد که در این مقاله برای

تعریف مدل رفتاری آسیب بتن در فشار از رابطه هگنستاد [22] به شرح زیر استفاده شد.

$$\sigma_{c} = f_{c}''' \left(\left(\frac{2\varepsilon_{c}}{\varepsilon_{0}}\right) - \left(\frac{\varepsilon_{c}}{\varepsilon_{0}}\right)^{2}\right)^{2}$$
(۲) در رابطه (۲) محداکثر تنش فشاری حداکثر بتن، ع مقادیر
کرنش، σ_{c} (۲) مقاومت فشاری بتن میباشد که از رابطه (۳) به
دست میآید:

$$f_c'' = f_c' \cdot K_s \tag{(7)}$$

در رابطه (۳) K_s یک ضریب است که مقدار آن برای بتنهایی با میزان مقاومت فشاری مختلف، متفاوت است که در این مقاله با توجه به استفاده از بتن با مقاومت فشاری ۲۵ مگاپاسکال مقدار آن ۹۵/۰ می باشد. همچنین در رابطه (۲) c_0 کرنش نظیر تنش حداکثر میباشد که مقدار آن از رابطه (٤) محاسبه می شود

$$\varepsilon_0 = 1.8 \frac{f_c}{E_0} \tag{(1)}$$

در رابطه (٤) $E_0 (\epsilon)$ مدول الاستیسیته اولیه بتن می باشد. برای محاسبه منحنی تنش-کرنش بتن در کشش با توجه به اینکه مدلها در این مقاله عددی هستند و نتایج آزمایشگاهی حاصل آزمایش شکافت استوانه و یا کشش مستقیم در دسترس نمی باشند، برای به دست آوردن بیشینه تنش کششی می توان از رابطه (٥) استفاده کرد [23].

$$\sigma_t = 0.3 f_c^{''\frac{2}{3}} \tag{(6)}$$

در رابطه (۵) σ_t بیشینه تنش کششی میباشد.با محاسبه و جایگذاری در روابط گفته شده، منحنی تنش– کرنش بتن مطابق شکل (٦) به دست می آید.

شکل ٦. الف. رفتار بتن در ناحیه کشش با مقاومت ٢٥ مگا پاسکال

Fig. 6. A. The behavior of concrete in the tensile zone with a resistance of 25 MPa

¹ Concrete Damaged Plasticity

Fig. 7. B.The SAC far-fault loading protocol is generalized to the models studied in this paper

در این مقاله از پروتکل بارگذاری دور و نزدیک گسل SAC [24] برای بررسی رفتار دو مدل مبنا فولادی و توسعه داده شده فولادی مرکب استفاده می شود که دو پروتکل برای تعریف در نرمافزار مطابق شکل (۷) میباشند. الگو بارگذاری مدل SSCSW وSSCS به صورت بارگذاری چرخهای است و بار اعمالی به شکل تغییرمکانی، به صورت رفت و برگشت الگو بارگذاری به شکل تغییرمکانی، به صورت رفت و برگشت الگو بارگذاری به گره مرجعی که بالای مدلها تعریف شد، اعمال می شود. سطح مذکور و گره مرجع، به صورت کوپل به یکدیگر بسته شدند و نیرو و تغییرمکان این گره برای خروجی های مختلف از جمله چرخهای ثبت می شوند.

۳- درستی آزمایی

روشهای مختلفی برای مدلسازی دیوار برشی نیمهمقید فولادی (SSSW) در نرمافزار ABAQUS وجود دارد که در این مقاله برای درستی آزمایی مدل SSSW از المان پوسته ای استفاده شد. بررسی پارامترهایی مورد بررسی تنها در صورتی امکان پذیراست که نتایج به دست آمده از تحلیل ها صحیح بوده و از دقت بالایی برخوردار باشند. برای رسیدن به این هدف بهترین روش استفاده از تحقیقات آزمایشگاهی انجام شده روی مدل SSSW است به این صورت که ابتدا مدل ساخته شده، سپس نتایج به دست آمده از تحلیل و آزمایش مقایسه شد. در صورت تطابق قابل قبول نتایج می توان نتیجه گیری کرد که مدل سازی و فرضیات در نظر گرفته شده در تحلیل از دقت قابل قبولی برخوردار بوده و می توان از **شکل7 .ب**. رفتار بتن در ناحیه فشار با مقاومت ۲۵ مگا پاسکال

Fig. 6. B. The behavior of concrete in the pressure zone with a resistance of 25 MPa

پس از تعریف مدل آسیب بتن، مدل آسیب فولاد محاسبه و تعریف شد. بدین منظور در نرمافزار از مدل آسیب نرم ابرحسب شکست انرژی برای المانهای فولادی استفاده شد، بدین صورت که شکست انرژی با توجه به ابعاد هر المان و با توجه به جنس فولاد و منحنی تنش- کرنش (مطابق شکل ٤-ب)، با استفاده از رابطه (٦) محاسبه می شود.

$$G_f = \int_{\overline{\varepsilon}_f^{pl}}^{\overline{\varepsilon}_f^{pl}} L \,\sigma_y \, d\overline{\varepsilon}^{pl} \tag{1}$$

در رابطه (٦) G_f انرژی شکست، ϵ_0^{Pl} کرنش متناظر با شروع شکست که همان کرنش متناظر با تنش نهایی، $\overline{\epsilon}_f^{Pl}$ کرنش متناظر با پایان تنش شکست، σ_v تنش نهایی با توجه به جنس فولاد استفاده شده برای هر المان و L برای المانهای ۲ بعدی برابر با طول هر المان (تیر، ستون و ...) است. پس از مدلسازی و تعریف مصالح و شرایط مرزی، پروتکل بارگذاری تعریف می شود.

شکل۷. الف. پروتکل بارگذاری نزدیک گسل SAC تعمیم یافته به مدل های مورد مطالعه در این مقاله

Fig. 7. A. SAC near-fault loading protocol generalized to the models studied in this paper

شکل ۷. ب. پروتکل بارگذاری دور از گسل SAC تعمیم یافته به مدل های مورد مطالعه در این مقاله

1 Ductile Damage

مدلسازی انجام شده برای بررسی پارامترهای مختلف استفاده نمود. مدلی که در این مقاله برای درستی آزمایی مدلSSSW انتخاب شده است مدل شماره ۱مقاله جهان پور و همکاران است. شکل (۸) جزئیات مدل آزمایشگاهی را نشان می دهد:

شکل ۸ مدل آزمایشگاهی دیوار برشی نیمه مقید فولادی[14]

Fig. 8. Laboratory model of semi-supported steel shear wall[14]

در مدل درستی آزمایی برای مدل SSSW نوع فولاد با تنش كرنش مختلف به كار برده شده است، بدين صورت كه ورق ديوار يک نوع فولاد و مابقي اعضا نوع ديگر. جنس ورق فولاد دیوار ASTM A36 و اعضای قاب از ورقهایی با مصالح تعريف شده طبق استاندارد ASTM A572 هستند. مشخصات فولادهای مورد نظر در مقاله از آنجاکه مدل سازی در آزمایشگاه انجام شده است اما درستی آزمایی به صورت عددی است بنابراین مقادیر تنش و کرنش تسلیم و نهایی باید از مقادیر مهندسی به مقادیر واقعی تبدیل میشوند؛ بنابراین پس از ساخت مدل در نرمافزار، آزمایش کشش استاندارد در نرم افزار انجام و سپس مقادیر تنش و کرنش از آن استخراج شد. تنش نهایی استفاده شده در مدل عددی برای ورق دیوار ۱٤٥ مگا پاسکال و بقیه اعضا ۲٤٥ مگا پاسکال به دست آمد. ضخامت ورق فولادی استفاده شده ۱ میلیمتر (در مدل درستی آزمایی)، مقطع ستون های اصلی و خارج از صفحه 4×80×120 RHS120 و تيرها IPE100 و تيرها IPE120 است. در ABAQUS برای تعریف مشخصات پلاستیک مواد، از دو نوع سخت شوندگی ایزوتروپیک' (که در آن سطح جاری شدن در هنگام تحمل کرنشهای پلاستیک، گسترش می یابد) و کینماتیک (که در آن در هنگام کرنش های پلاستیک، سطح جاری شدن بدون گسترش، انتقال مییابد)

1 Isotropic Hardening

2 Kinematic Hardening

می توان استفاده نمود. در تحلیلهای چرخهای باید روش کینماتیک و یا ترکیبی از کینماتیک و ایزوتروپیک^۳ انتخاب شود، اما بهتر است از روش ترکیبی استفاده شود زیرا این روش دارای مفاهیم مربوط به هر دو روش ایزوتروپیک و کینماتیک است و نقص های هر یک از دو روش را برطرف میکند. تمامی اعضا با استفاده از المانهای چهارگرهی S4R و روش انتگرالگیری کاهش یافته، مدل شدند. هر گره شش درجه آزادی دارد، سه درجه آزادی انتقالـی (u_z ،u_y ،u_x) و سه درجه آزادی دورانی(θ_x , θ_y , θ_z) ، المان S4R چرخشهای بزرگ و کرنشهای اجزاء محدود را در نظر گرفته و امکان تغییر در ضخامت را ایجاد میکند. بنابراین برای تحلیل هایی با کرنش بزرگ و برای مصالحی که ضریب پواسون مؤثر آنها غیر صفر است و همچنین مواردی که غیرخطی شدن هندسی ممکن است رخ دهد، مناسب است. الگو بارگذاری در این مدل به صورت بارگذاری چرخهای دور از گسل و بار اعمالی به شکل تغییرمکانی، به صورت رفت و برگشت و بر اساس استاندارد ECCS 1986 [25] است. در مدل عددی الگو بارگذاری به گره مرجعی که برای مدل تعریف می شود (RP)، اعمال شد. دیوار برشی و گره مرجع، به صورت کوپل به یکدیگر بسته شدند و نیرو و تغییر مکان این گره برای مقایسه با نتایج آزمایشگاهی ثبت شدند. شکل (۹) پروتکل بارگذاری چرخهای دور از گسل برای مدل اول در مقاله جهان پور و همکاران به همراه مدل اجزا محدود در نرمافزار ABAQUS را نشان می دهد:

شکل ۹.الف. مدل اجزاء محدود نمونه آزمایشگاهی در ABAQUS

Fig. 9. A.Finite element model of laboratory sample in ABAQUS

3 Combined Hardening

حرکتهای افقی بین این دو از بین میرود. اما در مراحل پایانی تحلیل که میدان کشش به خوبی در ورق شکل گرفته و تنشها بیشتر به صورت کششی بین ورق و نبشی ها رد و بدل میشود، لغزش ورق به مراتب کمتر از مراحل اولیه بارگذاری بوده، پس اختلاف بین دو حالت فوق کمتر میشود. هرچه میزان نیرو وارد شده مطابق پروتکل بارگذاری افزایش پیدا میکرد، ظرفیت باربری دو نمونه آزمایشگاهی و عددی پیدا میکرد، ظرفیت باربری دو نمونه آزمایشگاهی و عددی بیدا کردند. اندازه مقاومت نهایی دو نمونه آزمایشگاهی ۸۸ پیدا کردند. اندازه مقاومت نهایی در نمونه آزمایشگاهی ۱۰٪ پیدا کردند. اندازه مقاومت نهایی در نمونه آزمایشگاهی ۱۰٪ زمایشگاهی مدل چرخهای عددی در مقایسه با خروجی چرخهای آزمایشگاهی نشان میدهد:

شکل ۱۰. مقایسه خروجی چرخهای درستیآزمایی مقاله حاضر با نمونه آزمایشگاهی مدل شماره ۱ مقاله جهان پور و همکاران [14]

Fig. 10. Comparison of the cyclic output of validation of this article with the laboratory sample of model number 1 of the article of Jahanpour et al[14]

٤- نتایج و یافته ها ٤-۱- خروجی رفتار مدل SSSW وSSCS تحت بارگذاری یکنوا

مطابق آنچه در قسمتهای قبل گفته شد در این مقاله هدف اصلی امکان سنجی تبدیل دیوار برشی نیمه مقید فولادی به نوع فولادی مرکبی است به شکلی که با استفاده از بتن در دو سمت ورق فولادی، موضوع احتمالی افزایش ظرفیت باربری جانبی، سختی جانبی و البته بهبود توسعه میدان کشش بررسی شود. در این راستا دو مدل SSSW و SSCSW در برابر دو پروتکل (شیوه نامه) بارگذاری چرخهای شکل۹.ب. پروتکل بارگذاری چرخه دور از گسلEccs1986 [25]

جدول ۲. مقایسه نتایج مدل عددی و آزمایشگاهی در مقاله جهان پور و همکاران

Parameter	Exp Sample	Numerical Sample
Primitive-Stiffness	2 KN/mm	5 KN/mm
Ultimate Resistance	69 KN	76 KN

 Table. 1. Comparison of numerical and Exp model results in the article by Jahanpour et al

نتايج نشان داد كه سختي اوليه مدل عددي با سختي اوليه مدل آزمایشگاهی اختلاف دارند به قسمی که سختی اولیه در مدل آزمایشگاهی حدودا ۲*KN/mm و* در مدل عددی KN/mm ٥ بود که اختلاف حدودا ۱۵۰٪ بین دو مدل عددی و آزمایشگاهی در سختی اولیه مشهود است. این اختلاف در سختی (شیب مماس بر نمودار چرخهای) با ورود به ناحیه غیرخطی کاهش یافته و هماهنگی مناسبتری مشاهده شد اگرچه همچنان در بخش باربرداری و در چرخههای بزرگ این اختلاف دیده می شود. به نظر می رسد اختلاف در سختی اولیه در دو نمونه عددی و آزمایشگاهی، به علت لغزش پیچهای متصل کننده ورق دیوار به نبشیها در نمونه آزمایشگاهی باشد. همچنین در هنگام آزمایش لغزشها باعث یارگیهایی در ورق دیوار شد. این موارد باعث می شود که در هر چرخه حرکتهایی افقی بین ورق و نبشی ایجاد شود و همین امر باعث می شود که از سختی سیستم کاسته شود. اما در مدل اجزاء محدود چون از قابلیت Tie در مدلسازی استفاده شد، بحث لغزش بین ورق و نبشی منتفی و

امکانسنجی استفاده از روکش بتنی در ...

دور و نزدیک گسل قرار گرفتند. بدیهی است یکی از اهداف فرعی مقایسه رفتار این دو نوع دیوار در برابر نوع پروتکل بارگذاری است. البته که هدف اصلی مقایسه رفتار هر دو سیستم با یکدیگر است. یکی از موضوعاتی که در کنار بارگذاری چرخه ای بدان توجه شد، ارزیابی رفتار غیرخطی هر دو سیستم در خلال بارگذاری یکنوا ست. بدین منظور ابتدا مدلهای توسعه داده شده در ABAQUS در برابر بارگذاری یکنوا قرار گرفتند. هر دو مدل تا ٤ درصد ارتفاع قاب یوش داده شدهاند. نتیجه تحلیل در برابر بار یکنوا برای هر دو مدل در شکل (۱۱) نمایش داده شده است. نتایج به دست آمده از شکل (۱۱) نشان میدهد که با استفاده از بتن در دو سمت دیوار برشی نیمه مقید، سختی اولیه، شکل پذیری و مقاومت نهایی افزایش یافته است. این افزایش برای مقاومت نهایی ۳۵٪ برآورد شد. همین ارزیابی اولیه نشان میدهد که استفاده از روکش بتنی میتواند مؤثر باشد. نکته بسیار مهم اینکه در نمونه مرکب، با افزایش بار و تا زمانی که روکش بتنی ترک نخورده است، شیب ارتجاعی مدل افزایشی است. با رسیدن به بیشینه نیروی قابل تحمل در سیستم (حدود ۳۲۰۰KN) روکش بتنی در مجاورت اتصال به تیرها و ستون ها خرد شده و در نتیجه علاوه بر کاهش سختی، بیشینه نیروی قابل تحمل نیز کاهش یافته است (شیب ناحیه غیرخطی در مدل SSCSW کمی نزولی است). به همین دلیل به نظر میرسد که اجرای روکش بتنی می تواند با اعمال یک فاصله نسبت به تير و ستون اجرا شود.

شکل ۱۱. مقایسه منحنی ظرفیت حاصل از تحلیل بار یکنوا برای مدل SSSW و SSCSW

Fig. 11. Comparison of the capacity curve obtained from pushover load analysis for SSSW and SSCSW models

1 Monotonic

٤-۲- خروجی رفتار مدل SSSW وSSCSW تحت بارگذاری چرخهای

با توسعه مدل عددی در ABAQUS، هر دو مدل تحت بارگذاری دور و نزدیک قرار گرفتند. شکل (۱۲) نتایج حاصل از تحلیل چرخهای تحت الگو دور و نزدیکSAC را نشان مىدهد. مطابق شكل (١٢) نتايج نشان مىدهد كه سختى اوليه در مدل SSCSW برابر ۲۹۹ KN/mm و در مدل SSSW برابر ۱۰٤ KN/mm است به شکلی که اضافه شدن بتن به مدل SSSW باعث شد سختی اولیه حدوداً ۲/۵ برابر شود. ضریب شکل پذیری تحت الگوی نزدیک گسل در مدل SSCSW و در مدل ۱۰ SSSW به دست آمد که نشان میدهد تحت یک پروتکل بارگذاری یکسان، با اضافه شدن بتن به مدل فولادی میزان شکل پذیری را حدوداً ۲/۵ برابر کرده است. نتایج مشابهی برای الگوی دور از گسل هم به دست آمد. بنابراین میتوان گفت افزایش شکلپذیری تحت الگو دور و نزدیک با یکدیگر برابر و این عامل تابع الگوی بارگذاری نیست. به علاوه مقاومت نهایی در مدل SSCSW برابر ۳۰۰٤ کیلو نیوتن و در مدل SSSW برابر ۲۳۵۳ کیلو نيوتن است، پس با اضافه شدن بتن به مدل مبنا فولادى مقاومت نهایی ۲۸٪ افزایش یافته است (در مقایسه با افزایش ۳۵٪ بار یکنوا مقدار کمتری را نشان می دهد). البته نکته بسیار مهم این است که در مدلهای توسعه داده شده در این مطالعه پارگی ورق در نظر گرفته نشده است پس اعداد به دست آمده فقط برای حالتی است که مطمئن باشیم، مدل در خلال بارگذاری دچار هیچ گونه شکستی (پارگی) نخواهد شد در این صورت می توان استفاده کرد.

شکل۱۲. الف. منحنی چرخهای SSSW و SSCSW تحت الگو نزدیک

Fig. 13. A. The amount of energy loss of each cycle in the pattern away far-fault for the SSSW and SSCSW models

Fig. 13. B.The amount of energy loss of each cycle in the pattern away near-fault for the SSSW and SSCSW models شکل (۱٤) توزیع تنش فون مایسز تحت الگو دور و نزدیک برای مدل SSSW و توزیع آسیب فشاری در دیوار بتنی برای مدل SSCSW تحت الگو دور و نزدیک SAC را نشان می دهد. در شکل (۱٤- الف) با توجه به اینکه مدل فولادی تحت الگو نزدیک گسل قرار گرفته و در اولین چرخه این پروتکل بزرگ ترین جابهجایی قرار دارد، مشاهده می شود که بیشترین میزان تنشها در محل اتصال ستونهای اصلی به تیرها است که وارد ناحیه گسیختگی شده و مقدار تنش بیشینه برابر با ۲۵۳ مگا پاسکال است. در شکل (۱٤–ب) و در الگو دور مدل در آخرین چرخهها وارد ناحیه گسیختگی شده که علاوه بر محل اتصال تیرها به ستونهای اصلی، محل اتصال ستونهای فرعی به تیرها و روی ستونهای فرعی، تنش بيشينه ٢٥٦ مگا پاسکال وارد ناحيه گسيختگي شده است. بنابراین در محدوده مدلهای توسعه داده شده در این مقاله می توان نتیجه گرفت که در اثر پروتکل دور از گسل رفتار قابل انتظار دیوار تأمین شده به شکلی که از توسعه آسیب به المانهای اصلی قاب پرهیز شده و وجود روکش بتنی به این موضوع كمك كرده است (در الگو دور با توجه به ماهيت پروتکل آسیب از چرخه ٤ به تدریج آغاز و دیوار بتنی در چرخه ۱۰ به طور کامل گسیخته و خرد شده است). اما در

Fig. 12. A.Cyclic curves of SSSW and SSCSW under nearfault patterns

Fig. 12. B. Cyclic curves of SSSW and SSCSW under far-fault patterns

٤-۳- مقایسه اتلاف انرژی در مدل SSSW و SSCSW

از دیگر خروجی های که می توان برای برداشت از اختلاف نتایج دو مدل ارائه نمود، انرژی تلف شده تجمعی است. شکل (۱۳) میزان انرژی تلف شده تجمعی دو مدل را تحت الگو دور و نزدیک نشان می دهد. مطابق شکل(۱۳–الف)، مقایسه انرژی تلف شده تجمعی در هر چرخه بارگذاری برای دو مدل SSSW و SSCSW تحت الگو دور از گسل SAC نشان میدهد که برای مدل SSCSW بیشترین انرژی تلف شده به میزان ۵/۵ مگا ژول و برای مدل SSSW این پارامتر ۳/۳ مگا ژول است. به عبارتی تبدیل مدل از SSSW به SSCSW باعث شد اتلاف انرژی ۲۷ ٪ افزایش یابد. این مقایسه برای الگوی نزدیک گسل SAC نشان داد که بیشترین میزان اتلاف انرژی برای مدل SSCSW به میزان ٤/٨٤ مگا ژول و برای مدل SSSW این یارامتر ۲/۸ مگا ژول به دست آمده است (شکل ۱۳–ب را ملاحظه نمایید). در نتیجه با اضافه شدن بتن به مدل مبنا فولادي انرژي تلف شده تجمعي در اثر الگوی نزدیک گسل ۷۳ ٪ رشد را نشان می دهد.

شکل۱۳ .الف. میزان انلاف انرژی هر چرخه در الگو دور از گسل برای مدل SSSW و SSCSW

model concrete under near-fault model

Fig. 14. D. Compressive damage distribution of SSCSW model concrete under far-fault model نتایج نشان می دهد در نقاطی که تقاضای انرژی چرخهای فراتر از بیشترین انرژی متناظر با مدل شکست نرم باشد، المان مربوطه در آن قسمتها حذف شده است. (شکل ۱۳-ب)

٥- نتيجه گيري

دیوار برشی فولادی یکی از سیستمهای متداول برای مقابله با بارهای جانبی در سازههای فولادی است. در این سیستم اجزا مرزی به گونهای طرح می شوند تا امکان توسعه و تشکیل میدان کشش بعد از مکانش ورق را فراهم نمایند. در نتیجه این اجزا برمبنای ظرفیت (حداکثر نیروی قابل انتقال از ورق فولادی) طراحی می شوند که در نتیجه مقاطع عمدتاً سنگینی را به دنبال دارد. استفاده از دیوار برشی فولادی نیمه مقید به عنوان یک راهکار برای کاهش حجم فولاد مصرفی فرعی مرزی جدای از اجزای مرزی اصلی (غالباً در دو انتها فرعی مرزی داشته باشند. از طرفی استفاده از روکش بتنی ورق همکاری داشته باشند. از طرفی استفاده از روکش بتنی در دیوارهای برشی فولادی باعث افزایش مقاومت برشی دیوار می شود. استفاده از این روکش در تقویت ورق فولادی امکانسنجی استفاده از روکش بتنی در ...

یروتکل بارگذاری نزدیک، شکست ناگهانی روکش بتن در چرخه های اولیه (در همان چرخه اول حدود ۲۰٪ بتن خرد، مطابق شکل ١٤-پ و ت) باعث شد اضافه نيروي وارد شده بر قاب-دیوار تحمیل شده و در نتیجه المانهای اصلی از جمله ستونها نيز غيرخطي شوند. بنابراين پيشنهاد مي شود در پروتکل نزدیک گسل توجه ویژهای به المانهای اصلی (ستونها قاب) توسط طراح مبذول شود. به علاوه با توجه به اینکه بخشی از تیر حد فاصل ستون فرعی تا ستون اصلی می تواند به نوعی تداعی کننده رفتار تیر پیوند باشد، ارزیابی رفتارغیرخطی این بخش از تیر در مطالعات تکمیلی آتی پیشنهاد می شود. بررسی شکل (۱۳–الف) نیز مؤید این نکته است که بخش بال تحتانی تیر پیوند تنش های متمرکز قابل توجهی را تحمل میکنند. به همین دلیل استفاده از ورق پیوستگی و توجه به چشمه اتصال ستون در مقابل بال های فوقانی و تحتانی تیر پیوند به ویژه در بارگذاری نزدیک گسل موضوع بسیار مهمی است. برای درک بهتر از رفتار زوال مقاومتی فولاد، مدل آسیب فولاد (شکست نرم) برای در نظر گرفته شد.

شکل ۱٤.الف. توزیع تنش فون مایسز در مدل SSSW تحت الگو نزدیک

Fig. 14. A.Von Mises stress distribution in SSSW model under near-fault model

Fig. 14. B. Von Mises stress distribution in SSSW model under near-fault model

دیوار برشی نیمه مقید در مطالعات قبلی مورد توجه نبوده است. بدین لحاظ در مقاله حاضر تلاش شد تا مدل آزمایشگاهی مندرج در مرجع [14] ابتدا در نرمافزار ABAQUS درستی آزمایی شود. سپس یک ساختمان ۸ طبقه به صورت سه بعدی در نرمافزار ETABS مجهز به سیستم SSSW به کمک روش مهاربند معادل طراحی شد. آنگاه برای بحراني ترين دهانه مدل اجزا محدود SSSW دقيقاً مطابق روند مدل درستیآزمایی توسعه یافت. آنگاه بر اساس ضوابط موجود در آییننامه فولاد آمریکا، مدل SSSW به وسیله روکش بتنی به مدل دیوار برشی فولادی مرکب (SSCSW) تبدیل شد. آنگاه در برابر بارگذاری چرخه ای دور و نزدیک گسل مدل تحلیل شده و مقایسهای بین مدلها صورت گرفت. در چارچوب فرض های استفاده شده در این تحقیق، نتایج نشان داد:

۱) اضافه شدن بتن به مدل SSSW (تبدیل مدل به SSCSW) سختی اولیه درون صفحه را ٤/٥ برابر کرد. البته این افزایش سختی به خاطر بتن در دو سمت ورق فولادی دور از انتظار نیست. نکته بسیار مهم اینکه با ایجاد ترک در بتن به سرعت سختى كاهش يافته و شيب ناحيه پسا تسليم منحنى ظرفيت ابتدا منفی و سپس به علت سخت شدگی کرنشی ورق فولادي اندكي افزايش را تجربه ميكند.

۲) با اضافه شدن بتن به مدل فولادی شکل پذیری در دو حالت دور و نزدیک گسل افزایش می یابد. اندازه افزایش حدود ۲/۵ برابر است و این افزایش چندان تابع نوع الگوی بارگذاری نیست. البته لازم به ذکر است که در مدلهای این مقاله آثار پارگی ورق فولادی مدلسازی نشده است پس شکل پذیری محاسبه شده در این مطالعه با ظرفیت واقعی شکل پذیری اختلاف داشته و نیازمند مدل های تکمیلی دقیقتری است تا بتوان نتیجه جامعتری به دست آورد.

۳) از حیث مقاومت نهایی (قله نمودار چرخهای) مقایسه نتایج نشان میدهد فارغ از نوع الگوی بارگذاری چرخهای، مقدار محاسبه شده برای SSCSW ۲۸٪ بیشتر از SSSW

است. لازم به ذکر است افزایش به دست آمده در نتیجه بارگذاری یکنوا (مونوتنیک) ۳۵٪ برآورد شد. ٤) برای الگوی نزدیک گسل تبدیل مدل از SSSW به SSCSW منجر شد ۲۷٪ انرژی تجمعی تلف شده بیشتری برآورد شود. این مقدار برای پروتکل دور از گسل حدود ٪۷۳ به دست آمد. این اختلاف به این ترتیب قابل توجیه است که در پروتکل نزدیک، افزایش قابل توجه در سیکل بارگذاری در ابتدای پروتکل وجود داشته و موضوع خستگی کم چرخه منتفی است. درحالی که برای بارگذاری دور از گسل، افزایش تدریجی پروتکل بارگذاری با خستگی کم چرخه همراه بوده و انرژی ورود در تعداد چرخه های بیشتری مستهلک می شود. ۵) در مدل SSSW تحت الگو دور و نزدیک گسل بیشترین میزان تنشرها در محل اتصال ستون،های اصلی به تیرها و ستونهای فرعی به دست آمد. درحالی که برای مدل SSCSW در برابر الگو نزدیک با توجه به اینکه در چرخه اول یک جابهجایی ناگهانی و بزرگ به مدل وارد شده است بتن شروع به ترک و خرد شدن می کند که تا چرخه ۵ تمام بخش بتنی خرد شده و مقاومت خود را از دست می دهد. بعلاوه در همان چرخه اول حدود ٦٠ درصد بتن خرد شده و به آسيب ۹۰ درصدی می رسد. برای مدل SSCSW در الگو دور با توجه به ماهیت پروتکل، آسیب از چرخه ٤ به تدریج آغاز و دیوار بتنی در چرخه۱۰ به طور کامل گسیخته و خرد شده

٦) پیشنهاد میشود در پروتکل نزدیک گسل توجه ویژهای به المانهای اصلی (ستونها قاب) توسط طراح مبذول شود. به علاوه با توجه به اینکه بخشی از تیر حد فاصل ستون فرعی تا ستون اصلی می تواند به نوعی تداعی کننده رفتار تیر پیوند باشد، ارزیابی رفتارغیرخطی این بخش از تیر در مطالعات تكميلي آتي پيشنهاد مي شود.

در این مقاله دیوار برشی نیمه مقید فولادی مرکب برای اولین بار به صورت عددی مدل سازی شد و هنوز جنبههای ناشناخته زیادی از رفتار این نوع دیوار وجود دارد. بنابراین برای تکمیل تحقیق پیشنهاد میشود سیستم پیشنهادی در آزمایشگاه ساخته و در برابر بارگذاری چرخهای ارزیابی شود.

Downloaded from mcej.modares.ac.ir on 2024-09-24

است.

سینا مؤمنی و همکاران

[10] Faleiro, J. & Oller, S. & Barbat, A.H., (2010). Plastic- damage analysis of reinforced concrete frames, Engineering Computations, Volume 27, pp. 57-83.

[11] Hassani Sokhtesaraei, M. & Ghassemieh, M. & Mirghaderi, S R., (2019). Comparing Seismic Performance of WUF-W & RBS Moment Connections in Box-Section Columns Under SAC & ATC-24 Loading Protocols, Journal of structure & steel, Volume 13, pp. 91-109. (In Persian).

[12] Davoodi, M. & Feizi, R. & Hadiani, N., (2011). Investigation of the effect of near and far field earthquakes on the seismic behavior of several different structures, Journal of Seismology and Earthquake Engineering, Volume 4, pp. 9-21. (In Persian).

[13] ABAQUS. (2017). reference manual, ABAQUS Inc

[14] Jahanpour, A. & Moharrami, H. & Jönsson, J., (2012). Seismic behavior of semi-supported steel shear walls, Journal of Constructional Steel Research, Volume 74, pp. 118-133.

[15] AISC 341-16, (2016). supersedes the seismic Provisions for Structural Steel Buildings, USA. Chicago.

[16] ETABS. (2015). Integrated building design software, Berkeley. CA: Computers and structures.

[17] Jahanpour, A. & Moharrami, H., (2017). Software Design and control of semi-supported steel shear walls. Tarbiat Modares University Tehran publications, (In Persian).

[18] Standard No 2800., (2015). Iranian Code of Practice for Seismic Resistant Design of Buildings, 4th Edition, Building and Housing Research Center, Tehran, Iran, (In Persian)

[19] National Building Regulation No 10., (2014). Design and implementation of steel buildings, Office for Development and Promotion of National Building Regulations, Publications of the Ministry of Housing and Urban Development, (In Persian)

[20] ASCE 7, (2016). Minimum Design Loads and Associated Criteria for Buildings and Other Structures, USA, Virginia.

[21] Jahanpour, A. & Moharrami, H., (2017). Limit analysis and design of semi-supported steel shear walls. Tarbiat Modares University Tehran publications, (In Persian).

[22] Hognestad, E., (2007). A Study of Combined Bending and Axial Load in Reinforced Concrete ضمناً ارائه یک چارچوب به منظور طراحی حرفهای این سیستم در نرمافزارهای تجاری نیز میتواند زمینه ساز مطالعات آتی باشد.

٦- مراجع

[1] Wallace, J. W& . Moehle, J. P., (1992). Ductility and detailing requirements of bearing wall buildings, J. Struct. Eng, 10.1061/ (ASCE), pp. 1625–1644.

[2] Timler, P. & Ventura, C. & Prion, H. & Anjan, R., (1998). Experimental and Analytical Studies of Steel Plate Shear Walls as Applied to the Design of Tall Buildings, The Structural Design of Tall and Special Buildings, Volume. 7, pp. 233-249.

[3] Munesi, A. & Gholhaki, M. & Sharbatdar, M., (2023). Study on the gap width between the steel plate and concrete panels on behavior of the buckling-restrained steel plate shear walls, Structural Concrete, Volume. 24, pp. 5872-5886.

[4] Gholhaki, M. & Pachideh, G. & Javahertarash, A., (2020). Capacity spectrum of SPSW using pushover and energy method withoutneed for calculation of target point, Structures, Volume. 26, pp. 516-523.

[5] Yan, J. & Li, Z. & Wang, T., (2018). Seismic behaviour of double skin composite shear walls with overlapped headed studs, Journal of Construction and Building Materials, Volume 191. 590–607.

[6] Wang, W. & Ren, Y. & Lu, Z. & Song, J. & Han, B. & Zhou, Y., (2019). Experimental study of the hysteretic behaviour of corrugated steel plate shear walls and steel plate reinforced concrete composite shear walls, Journal of Constructional Steel Research, Volume 160, pp 136–152.

[7] Jahanpour, A. & Moharrami, H., (2015). Evaluation of behavior of the secondary columns in semi-supported steel shear walls, Thin-Walled Structures, Volume 93, pp. 94-101.

[8] Siahpolo, N. & Bahmaie, J., (2021). Evaluation of behavior of semi-supported steel shear walls against monotonic and cyclic loading, Amirkabir J. Civil Eng, Volume 53, pp. 18-33. (In Persian).

[9] Aragheizadeh, E. & Tabatabaei Mirhosseini, R., (2021). Effect of Tensile Damage Parameter Reducing in Non-linear Analysis of Reinforced Concrete Structures using Concrete Damage Plasticity Method, Amirkabir J. Civil Eng, Volume 53, pp. 57-70. (In Persian).

Members, University of Illinosi Engineering Expriment Station.

[23] Kmiecik, P. & Kaminski, M., (2011). Modelling of reinforced concrete structures and composite structures with concrete strength degradation taken into consideration, Archives Of Civil And Mechanical Engineering, Volume. Xi. pp. 623–636.

[24] Krawinkler, H. & Gupta, A. & Medina, R. & Luco, N., (2000). Development of Loading Histories for Testing of Steel Beam to-Column Assemblies, SAC Background Report SAC/BD-00/10.

[25] European convention for constructional steelwork., (1986). Recommended testing procedure for assessing the behaviour of structural steel elements under cyclic loads, Brussels. Belgium. ECCS.

Feasibility study of using concrete veneer in semi-supported steel shear wall at the edges

S. Momeni¹, N. Siahpolo²*, A. Jahanpour³

1 Master of structural engineering, Institution for Higher Education ACECR Khouzestan

2 Assistant Professor, Institution for Higher Education ACECR Khouzestan

3 Assistant Professor, Malayer University

Email: siahpolo@acecr.ac.ir

Abstract:

In steel shear wall, to avoid nonlinearization of boundary elements, capacity-based design is performed, which results in a significant increase in the amount of steel used in boundary elements. To reduce the boundary element steel, a semi-supported steel shear wall (SSSW) has been proposed and its efficiency has been proven in previous studies. In addition, it seemed that the use of concrete coating on steel plates could improve the strength and ductility of the SSSW system. For this purpose, an 8-storey building equipped with SSSW was first designed and its most critical opening was converted to a composite model (SSCSW) and its finite element model was produced. This model was presented against near and far fault cycle loading analysis and cyclic curve, capacity, dissipation energy, von Mises stress distribution and compressive damage of concrete. The results showed that Adding concrete to the SSSW model (converting the model to SSCSW) increased the initial in-plane stiffness by 4.5 times. Of course, this increase in stiffness is not unexpected because of the concrete on both sides of the steel plate. A very important point is that with the creation of cracks in the concrete, the stiffness quickly decreases and the slope of the post yielding area of the capacity curve is first negative and then experiences a slight increase due to the strain hardening of the steel plate. By adding concrete to the steel model, the ductility increases in two states near and far from the fault. The size of the increase is about 2.5 times and this increase does not depend much on the type of loading pattern. Of course, it should be noted that in the models of this article, the effects of steel plate tearing have not been modeled, so the ductility calculated in this study is with real capacity. The ductility is different and requires more accurate supplementary models to obtain a more comprehensive result. In terms of ultimate strength (peak of the cyclic diagram), the comparison of the results shows that regardless of the type of cyclic loading pattern, the calculated value for SSCSW is 28% higher than SSSW. It should be noted that the increase obtained as a result of pushover loading was estimated at 35%. For the pattern near the fault, the transformation of the model from SSSW to SSCSW led to estimate 67% more cumulative wasted energy. This value was about 73% for the far-fault protocol. This difference can be justified by the fact that in the close protocol, there was a significant increase in the loading cycle at the beginning of the protocol, and the issue of low cycle fatigue is excluded. While for the loading corresponding to the far fault, the gradual increase of the loading protocol is associated with low cycle fatigue and the input energy is depleted in more cycles. It is suggested that the designer pays special attention to the main elements (frame columns) in the near-fault protocol. In addition, considering that a part of the beam between the sub-column and the main column can somehow evoke the behavior of the link beam, it is suggested to evaluate the nonlinear behavior of this part of the beam in the future supplementary studies.

Keywords: Semi-supported composite shear wall at the edges, Von Mises stress, Concrete Damaged Plasticity, near-fault loading protocol, cyclic curve